

Okul Kültürü Hakkında Ortaokul Öğretmen Görüşleri: Nitel Bir Çalışma

Secondary School Teachers' Views on School Culture: A Qualitative Study

ÖZET

Bu çalışmanın amacı okul kültürü hakkında ortaokul öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesidir. Bu çalışmada nitel araştırma tekniklerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma için kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 16 eğitimci araştırmancının çalışma grubunu oluşturmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verileri elde etmek için araştırmacı yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmiştir. Veri analizinde kullanılmak üzere, görüşme formundan toplanan ham veriler metodolojik olarak işlenmiştir. Veriler içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, ortaokul düzeyinde işbirlikçi bir okul kültürünün oluşturulması için grup çalışmaları ve takım halinde ödevler verme ile akran öğretimi ve öğrenciler arası iletişimi teşvik etme yöntemleri en sık kullanılan ve etkili bulunan unsurlardır. Bunların yanı sıra, öğrencilerin görüşlerine değer verme, oyunlar ve etkinliklerle öğrenmeyi eğlenceli hale getirme, hedefleri birlikte belirleme ve motivasyonu artırma gibi unsurlar da işbirlikçi bir okul kültürünün oluşumuna katkı sağlar. Bu temel unsurlar paydaş işbirliği, değerler ve inançlar, öğrenci motivasyonu ve destekleyici ortam, okul disiplini ve düzen, ile eğitimde istikrar ve çeşitlik şeklinde sıralanabilir. Tüm paydaşların bu unsurlara odaklanarak katkı sağlaması, işbirlikçi bir okul kültürünün oluşturulmasında önemli bir adımdır. Öğrenci katılımının teşvik edilmesi için öğrencilerin aktif olarak dahil olduğu bir ortam yaratmak, sosyal etkinlikler düzenlemek, sanatsal faaliyetlere yer vermek, öğrencilere sorumluluk vermek ve ailelerin katılımını teşvik etmek gibi stratejiler de işbirlikçi bir kültürün güçlenmesine yardımcı olur.

Anahtar Kelimeler: Okul Kültürü, Ortaokul Öğretmeni, Okul.

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the views of secondary school teachers about school culture. Phenomenology design, one of the qualitative research techniques, was used in this study. The study group consisted of 16 educators selected using convenience sampling method. Data were collected using a semi-structured interview form. The researcher conducted face-to-face interviews to obtain the data. The raw data collected from the interview form were methodologically processed for data analysis. The data were evaluated using content analysis. According to the findings of the study, group work, assigning homework in teams, peer teaching and encouraging communication among students were the most frequently used and found to be effective in creating a collaborative school culture at the middle school level. In addition, valuing students' opinions, making learning fun with games and activities, setting goals together and increasing motivation also contribute to the formation of a collaborative school culture. These key elements include stakeholder collaboration, values and beliefs, student motivation and a supportive environment, school discipline and order, and stability and equity in education. Having all stakeholders focus on and contribute to these elements is an important step in creating a collaborative school culture. Strategies such as creating an environment where students are actively involved, organizing social activities, including artistic activities, giving students responsibility, and encouraging parental involvement also help to strengthen a collaborative culture.

Keywords: School Culture, Middle School Teacher, School.

GİRİŞ

Uzun vadeli bir yatırım stratejisi olarak eğitim, ulusun geleceği için hayati önem taşımaktadır. Ülke çapında etkili eğitim girişimleri uygulamak ve eğitim alanında başarılı olmak için okul kültürü oluşturulmalıdır (Korkut ve Hacıfazlıoğlu, 2011). Eğitim ve okul kültürüne yönelik programlar sunan kurumlarda öğretmenler, öğrenciler, veliler ve yönetim okul kültürü örgütünü oluşturur. Okul kültürü, eğitimcilerin ve yöneticilerin fikirleri, politikaları ve uygulamaları gibi unsurlardan etkilenir (Yahyagil, 2004).

Okulun tarihi boyunca gelişen gelenekler, değer kalıpları ve inançlar okulun kültürünü oluşturur. Dolayısıyla, olumlu bir okul kültürünün geliştirilmesi, eğitim tesisinin standardı üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Okul kültürünün gelişmesi, eğitim kurumlarında sağlıklı öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, öğretmen ve öğrenci motivasyonunun yükselmesi ile bağlantılıdır (Bozoğlu, 2011). Okul kültürünü etkili bir şekilde inşa etmiş eğitim

Zafer Pınar ¹

Merve Pınar ²

Mustafa Görkem Tasöz ³

Ayşegül Akıttürk Taşöz ⁴

How to Cite This Article

Pınar, Z., Pınar, M., Tasöz, M. G. & Akıttürk Taşöz, A. (2023). "Okul Kültürü Hakkında Ortaokul Öğretmen Görüşleri: Nitel Bir Çalışma", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:52; pp:3400-3409. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.71543>

Arrival: 08 July 2023

Published: 31 August 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Okul Müdürü, MEB, Kocaeli, Türkiye

² Öğretmen, MEB, Kocaeli, Türkiye

³ Okul Müdür Yardımcısı, MEB, Kocaeli, Türkiye

⁴ Öğretmen, MEB, Kocaeli, Türkiye

kurumlarında eğitimcilerin motivasyonunun ve veriminin yüksek olduğu görülmektedir. Aynı zamanda öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişimin de oldukça sağlam olduğu belirtilmektedir (Durgun, 2006).

Öğretmenler ve öğrenciler, okulun kültürü sayesinde iyi duygular ve eylemler geliştirebilirler (Altıntaş, 2022). Genellikle kültür, yol gösterici bir ilke olarak hizmet eder (Arslan, Kuru ve Satici, 2005). Okulun performansını önemli ölçüde etkileyen kritik görevleri yerine getirir. Eğitim kurumlarının yöneticileri ve okul kültürü yakından ilişkilidir. Eğitim kurumu yöneticileri, liderlik özellikleriyle okulların etkililiği, verimliliği ve dönüşümü üzerinde doğrudan etkiye sahiptir (Demir ve Öztürk, 2011).

Öğretmenler motive olur, işleri tatmin edici olur ve çocuklar sınıfta liderliğin bir sonucu olarak başarılı olurlar. Okul kültürünün yerleştiği eğitim kurumlarında etkili iletişim faaliyetleri gerçekleşir, okul yöneticileri liderlik özellikleri sergiler, öğretmen ve öğrenci coşkusu güçlüdür (Arlı, 2011). Sonuç olarak okul kültürü eğitim sürecinde çok önemlidir. Okul kültürü gelişmiş eğitim kurumlarında kaynaklar okulun istek ve ihtiyaçlarına uygun olarak kullanılır ve modern yenilikler okula kolayca dahil edilir (Köse, Tetik ve Ercan, 2001).

Öğretim faaliyetlerinin mümkün olduğunca etkili olabilmesi için iyi bir okul kültürünün oluşturulması gerekir (Çelik, 2009). Okul kültürünü etkileyen unsurlar, eğitim kurumlarında iyi bir okul kültürünün oluşturulmasını doğrudan etkilemektedir. Okul kültürünün oluşturulmasında farklı kültür ve geleneklerden gelen bireylerin ortak bir hedefe ulaşmak için mücadele ettikleri görülmektedir (Aksu, Şahin-Fırat ve Şahin 2003). Okul kültürü oluşturulurken demografik özellikler, çevresel değişkenler, deneyim, kişinin yaşadığı çevre, çalışma koşulları, kişinin düşünce ve görüşleri, gelenek ve görenekler gibi değişkenler dikkate alınmaktadır (Erdil, Kitapç ve Turan, 2010).

Olumlu bir okul kültürü oluşturmada yöneticiler ve öğretmenler arasındaki iletişimin önemi kabul edilmektedir. İyi bir okul kültürünün gelişmesiyle çocukların akademik yeterliliklerinin artacağı ve okula devam etme eğilimlerinin yükseleceği öngörülmektedir. Ayrıca, eğitimcilerin motivasyonunun ve verimliliğinin de arttığı söylenmektedir. İyi bir okul kültürü, öğretmenler ve yöneticiler arasında yüksek düzeyde iletişim ile ilişkilidir (Çelik, 2002).

Okul kültürünün geliştiği işletmelerde süreklilik ve verimlilik gibi olgularda iyi gelişmeler olduğu gösterilmiştir. Eğitim kurumlarında çalışan yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin demografik özellikleri, duyguları, düşünceleri, kişilik özellikleri, deneyimleri ve inançlarındaki farklılıklara hoşgörü gösterilmeli ve yönetici, kurumun örgüt kültürünün gelişmesine yardımcı olacak çeşitli faaliyetlerde bulunmalıdır. Eğitim kurumunun kalitesi ve sürekliliği, iyi bir okul kültürünün oluşturulmasından önemli ölçüde etkilenir (Durgun, 2006).

Eğitim kurumlarında akademik başarı ve öğretim standardının yükseltilmesi büyük ölçüde okulun kültürüne bağlıdır (Çetin, 2004). Bu nedenle, eğitim kurumlarındaki yöneticiler olumlu bir okul iklimi oluşturmak ve geliştirmek için çeşitli faaliyetlerde bulunurlar. Birçok okul yöneticisine göre örgüt kültürü, akademik başarısızlığın ana nedenidir. Öğretmenler, ortak bir hedeften söz ettiklerinde ya da öğrenciler başarılı olduklarında okullarının olumlu okul kültürüne atıfta bulunurlar (Demir ve Öztürk, 2011).

Okul kültürü, eğitim kurumlarının gereksinimlerini ve ihtiyaçlarını karşılayan, öğrenciler ve eğitimciler arasındaki etkileşimi geliştiren ve kurumlara rekabet avantajı sağlamak için çıktıyı artıran bir olgu olarak tanımlanmaktadır. Okulun amaçları, okulun istek ve ihtiyaçları doğrultusunda, orada yetişecek bireylerin toplumla nasıl bütünleşeceği, öğrencilerin yetenek ve becerilerinin neler olduğu, hangi tür insanların hangi eğitim uygulamaları kullanılarak yetiştirileceği belirlenmelidir (Yahyagil, 2004).

Eğitim kurumlarında, okul müdürleri okul kültürünün oluşturulmasında çok önemlidir. Okul yöneticisi, kültürün ideallerini kabul edip iletmezse öğretmenler şaşkınlığa düşebilir (Demirkol ve Savaş, 2012). Öte yandan, sadece açıklamak da yetersizdir. Okulları yöneten kişilerin kültürün ideallerini günlük yaşamlarında somutlaştırmaları gerekir. Olumlu bir okul kültüründe ortak değerler ve uygulamalar mevcuttur. İnsanların ne düşündüğünü ya da nasıl davrandığını, bir kültürün güçlü ya da zayıf olduğunu söylemek zordur. Olumlu bir okul kültürü yaratmak için yöneticilerin liderlik becerilerine sahip olması gerekir (Durgun, 2006).

Adillik, işbirliği, demokrasi, mükemmel iletişim ve karizma okul yöneticilerinin sahip olması gereken niteliklerdir. Eğitimcilerin ve öğrencilerin duygularına, fikirlerine, dünya görüşlerine ve ahlaki ilkelerine saygı duymalı ve onlara hoşgörülü davranmalıdırlar. Eğitim kurumlarında eğitim alan öğrencilerin, demokratik bir okul kültürünün gelişmesi sayesinde sosyal yaşamlarında da demokratik bireyler olarak yetişmeleri garanti altına alınır. Öğretmenler ve okul yetkilileri, başarılı bir okul kültürü oluşturmak için çocukların akademik olarak başarılı olmalarını sağlamak üzere işbirliği yapmalıdır (Erdem, 2007). Öğretmen-öğrenci iletişiminin artırılması, öğrenme ortamının ve ikliminin düzenlenmesi, okulun istek ve ihtiyaçlarının ortaya çıkarılması, sık sık toplantı ve seminerler düzenlenmesi gibi girişimler okul kültürünün gelişmesine büyük ölçüde yardımcı olabilir (Çelik, 2002). Bu bilgiler kapsamında araştırmanın amacı okul kültürü konusunda ortaokul öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesidir. Bu amaçla katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

1-Ortaokul öğrencilerinin eğitim başarısını etkileyen okul kültürü unsurları nelerdir?

2-Öğrenci katılımını teşvik etmek için ortaokul düzeyinde nasıl bir okul kültürü oluşturabiliriz?

3-Sınıf içinde işbirliğine dayalı bir okul kültürünü desteklemek için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz ve etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel bir araştırma tekniği olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. "Fenomenoloji deseni" olarak adlandırılan yeni bir araştırma yaklaşımı, farkında olduğumuz ancak henüz tam olarak anlamadığımız olgulara odaklanmaktadır. Ayrıca, öznel görüş kavramını vurgulayan ve bireysel farklılıkları dikkate alan yeni bir araştırma yaklaşımı içerir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu çalışmada nitel bir araştırma tekniği olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. İnsanların deneyimlerini ve algılarını anlamak için kullanılan bir araştırma tekniği olgu bilim desenidir. Bu desen, var olan ancak tam olarak anlamadığımız şeylere odaklanır. Ayrıca bu olgulara ilişkin bireysel perspektifler oluşturmak için bir yöntem sunar. İnsanların deneyimlerini anlamak, olayları ve taşıdıkları anlamları araştırmak için fenomenolojik araştırma uygulanır. Katılımcıların deneyimlerini daha iyi anlamak için araştırmacılar derinlemesine, açık uçlu görüşmeler yapar. Katılımcılar bu görüşmeler sırasında kendi deneyimlerini paylaşmaya davet edilir ve araştırmacı yinelenen temaları ve anlamları aramak için anlatı analizini kullanır. Fenomenolojik tasarım, katılımcıların öznel deneyimlerine odaklanırken bireysel farklılıkları ve farklı bakış açılarını dikkate alır. Bu yöntem, çalışmanın kapsamlı ve derinlemesine anlaşılmasını sağlar ve katılımcılara seslerini duyurma şansı verir (Karataş, 2015). Bu çalışmanın fenomenoloji deseninin amacı, öğretmenlerin deneyimlerini ve beklentilerini anlamaktır. Araştırmacı, derinlemesine görüşmeler ve anlatı analizi yoluyla öğretmenlerin deneyimlerini derinlemesine incelemiştir. Bu tasarım, yöneticilerin öğretmenlerin iç yaşamlarını aydınlatarak nasıl teşvik edici bir çalışma ortamı yaratabileceklerine dair önemli içgörüler sunmaktadır. Özetle, fenomenolojik desen, insanların öznel deneyimlerini anlamak ve bunlardan kaynaklanan anlamları araştırmak için kullanılan güçlü bir nitel araştırma tekniğidir. Bu metodoloji, katılımcıların öznel dünyalarının önemini vurgularken, araştırmacıların katılımcıların deneyimlerini ve bakış açılarını derinlemesine kavramalarını sağlar.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu oluşturan 16 öğretmenin seçiminde kolayda örneklem yaklaşımı kullanılmıştır (Karataş, 2015). Araştırmacının belirli bir grup veya birimden örneklem seçme stratejisi, pratik ve erişilebilir olduğu için kolayda örnekleme tekniği olarak bilinir. Bu yaklaşımla araştırmacı, örnekleme pratik hususlara veya para ve zamandan tasarruf etme yollarına dayanarak seçer. Araştırmacı, kolayda örnekleme yöntemini kullanırken seçilen örneklemin temsil gücü konusunda dikkatli olmalıdır; çünkü önyargılar mevcut olabilir ve bu teknik kullanılarak seçilen örneklem daha geniş bir popülasyonu doğru bir şekilde yansıtmayabilir. Kolayda örnekleme yaklaşımı, özellikle küçük örneklem büyüklükleri veya az finansman gerektiren araştırmalarda faydalıdır. Örneğin, zaman ve kaynak kısıtlamaları nedeniyle bir araştırmacı, bir okuldaki öğretmenlerin bakış açılarını analiz etmek için kolayda örnekleme yöntemini kullanabilir. Örnekleme yapılırken okuldaki öğretmenlerle iletişime geçmek kolay olduğundan, öğretmenler bu gruptan seçilebilir (Karataş, 2015). Katılımcıların cinsiyetleri, yaşları ve kıdemleri titizlikle belgelenmiştir. Örneklemin detayları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Demografik Değişkenleri

Cinsiyetiniz	Branşınız	Yaşınız	Kıdeminiz (Yıl)	Öğrenim Durumunuz
Erkek	Matematik	42	16-20 Yıl	Lisans
Erkek	Türkçe	31	6-10 Yıl	Lisans
Kadın	Gen bilimleri	35	11-15 Yıl	Lisans
Erkek	Türkçe	37	11-15 Yıl	Lisans
Kadın	Fen bilimleri	33	6-10 Yıl	Yüksek Lisans
Kadın	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	33	6-10 Yıl	Lisans
Erkek	Sosyal bilgiler	41	16-20 Yıl	Lisans
Kadın	İngilizce	35	6-10 Yıl	Lisans
Kadın	Beden Eğitimi	33	6-10 Yıl	Lisans
Kadın	İngilizce öğretmenliği	31	6-10 Yıl	Lisans
Erkek	Matematik	30	6-10 Yıl	Lisans
Kadın	Türkçe Öğretmenliği	35	6-10 Yıl	Lisans
Kadın	Fen Bilimleri	34	11-15 Yıl	Lisans
Erkek	Fen bilimleri	33	6-10 Yıl	Lisans
Kadın	Fen bilimleri	35	11-15 Yıl	Yüksek Lisans
Erkek	Matematik	36	11-15 Yıl	Lisans

Tablodaki verileri yüzde ve frekans olarak yorumladığımızda şu sonuçlar elde edilmiştir.

Cinsiyet Dağılımı: Kadın öğretmenlerin yüzdesi: $(8/16) \times 100 \approx \%50$, Erkek öğretmenlerin yüzdesi: $(8/16) \times 100 \approx \%50$, Kadın ve erkek öğretmenlerin tabloda eşit sayıda temsil edildiği görülmektedir.

Yaş Dağılımı: 30-35 yaş arası öğretmenlerin yüzdesi: $(7/16) \times 100 \approx \%43.75$, 36-40 yaş arası öğretmenlerin yüzdesi: $(5/16) \times 100 \approx \%31.25$, 41-42 yaş arası öğretmenlerin yüzdesi: $(4/16) \times 100 \approx \%25$ En yaygın yaş aralığı 30-35 yaş grubudur ve öğretmenlerin çoğunluğu bu aralıkta yer almaktadır.

Kıdem Dağılımı: 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin yüzdesi: $(7/16) \times 100 \approx \%43.75$, 11-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin yüzdesi: $(6/16) \times 100 \approx \%37.5$, 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin yüzdesi: $(2/16) \times 100 \approx \%12.5$, Öğretmenlerin çoğunluğu 6-15 yıl arası kıdeme sahipken, 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin sayısı daha azdır.

Öğrenim Durumu: Lisans düzeyinde eğitim almış öğretmenlerin yüzdesi: $(10/16) \times 100 \approx \%62.5$, Yüksek lisans düzeyinde eğitim almış öğretmenlerin yüzdesi: $(3/16) \times 100 \approx \%18.75$, Lisansüstü eğitimi olmayan öğretmenlerin yüzdesi: $(3/16) \times 100 \approx \%18.75$, Öğretmenlerin çoğunluğu lisans düzeyinde eğitim almıştır. Ancak yaklaşık olarak her beş öğretmenden biri yüksek lisans seviyesinde eğitim almıştır.

Branş Dağılımı: Matematik öğretmenlerinin yüzdesi: $(3/16) \times 100 \approx \%18.75$, Türkçe öğretmenlerinin yüzdesi: $(3/16) \times 100 \approx \%18.75$, Fen bilimleri öğretmenlerinin yüzdesi: $(5/16) \times 100 \approx \%31.25$, İngilizce öğretmenlerinin yüzdesi: $(2/16) \times 100 \approx \%12.5$, Diğer branşlardaki öğretmenlerin yüzdesi: $(3/16) \times 100 \approx \%18.75$ Fen bilimleri ve Türkçe öğretmenleri en yaygın olan branşlardır, diğer branşlar da yaklaşık olarak eşit oranda temsil edilmektedir.

Veri Toplama Aracı

Verileri toplamak için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunu oluşturmak için ilgili literatürün kapsamlı bir incelemesinin ardından açık uçlu sorular oluşturulmuştur. Görüşme formu, mesleklerinde otorite olan üç uzmana görüşlerini bildirmeleri için gönderilmiş ve ilgili testler yapılarak bazı geri bildirimler sağlanmıştır. Bu geri bildirimler görüşme formunun oluşturulmasında kullanılmıştır. Katılımcılar görüşme öncesinde telefonla aranmış ve çalışma hakkında kısa bir açıklama yapılmıştır. Ayrıca, görüşme formunun çalıştıkları okullarda kendilerine uygun bir zamanda gönüllü olarak uygulanacağı belirtilmiştir. Görüşmeler 25 dakika sürmüş, katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar kaydedilmiş, kendilerine okunmuş ve ardından teyit edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmacılar veri toplamak için çevrimiçi bir görüşme formu kullanmışlardır. Araştırma görüşmesi yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Çalışmanın geçerliliğini sağlamak için, görüşme öncesinde katılımcılarla samimi bir diyalog kurulmuştur. Katılımcılar da görüşlerini paylaşma özgürlüğüne sahip olmuştur. Doğrulanabilirliği garanti altına almak için, görüşmeler katılımcıların söyledikleri gibi kaydedilmiş ve daha sonra yazıya dökülmüştür. Kapsamlı bir açıklama yapılması aktarılabirliği sağlamıştır. Görüşme formundaki ham veriler, veri analizi için tercih edilen içerik analizi yaklaşımı kullanılarak metodik bir şekilde düzenlenmiştir. Katılımcıların her bir görüşme sorusuna verdikleri yanıtlar çeşitli sayfalara aktarılmıştır. Her bir katılımcının aynı soruya verdiği yanıtlar derlenmiştir. Kodlama ve ana temalar kullanılarak toplanan materyal düzenlenmiş ve incelenmiştir. Veriler arasındaki ilişkiler analiz edilerek belirli çıkarımlarda bulunulabilir ve bunlar daha sonra önceden belirlenmiş temalar doğrultusunda düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

BULGULAR

Ortaokul Öğrencilerinin eğitim başarısını etkileyen okul kültürü unsurları

Ortaokul öğrencilerinin eğitim başarısını etkileyen okul kültürü unsurlarını incelediğimiz Tablo 2, farklı temalara sahip beş önemli unsurun frekanslarını göstermektedir. Bu unsurlar, okul kültürünün şekillenmesinde ve öğrencilerin başarısını etkilemede kritik bir rol oynamaktadır. Tabloda, "Paydaş İşbirliği" temasının en yüksek frekansa sahip olduğu görülmektedir. İdare, öğretmen, veli ve öğrenciler arasındaki işbirliğinin sağlanması, ortak hedeflere ulaşma ve başarının sürekli bir süreç olduğu bilinciyle birlikte çalışmayı desteklemektedir. "Öğrenci Motivasyonu ve Destekleyici Ortam" teması da önemli bir faktördür. Öğrencilerin başarıya yönelik motivasyonunu artırmak için düzenlenen etkinlikler ve okulda yaratılan destekleyici atmosfer, öğrencilerin özgüvenini geliştirerek başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Okulun düzeni, kuralların uygulanması ve huzurlu bir ortamı sağlamak amacıyla "Okul Disiplini ve Düzen" teması da öğrenci başarısında etkilidir. Disiplinli bir eğitim ortamı, öğrencilerin dikkatlerini odaklamalarına ve eğitimlerine daha verimli bir şekilde katkı sağlar. "Eğitimde İstikrar ve Eşitlik" teması, sürekli ve planlı çalışma prensibi ile birlikte, tüm öğrencilere eşit fırsatlar sağlama ilkesi üzerine odaklanır. İstikrarlı bir eğitim süreci, öğrencilerin başarılarını istikrarlı bir şekilde artırmalarına yardımcı olur. Son olarak, "Değerler ve İnançlar" teması, gelenekler, ortak değerler ve toplumsal normların öğrencilerin eğitim başarısını etkilemede rol oynadığını göstermektedir. Bu unsurlar, öğrencilerin karakter gelişimi ve etik değerlere sahip bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlar. Tüm bu unsurlar, ortaokul öğrencilerinin eğitim başarısını etkileyen önemli okul kültürü unsurlarını temsil eder ve okulların öğrenci başarısını artırmak için dikkate alınması gereken önemli faktörlerdir.

Tablo 2: Ortaokul Öğrencilerinin eğitim başarısını etkileyen okul kültürü unsurları

Tema	Kodlar (Unsurlar)	Frekans
Paydaş İşbirliği	İdare, öğretmen, veli, öğrenci birlikteliğini sağlayıcı çalışmalar	9
Öğrenci Motivasyonu ve Destekleyici Ortam	Öğrenci motivasyonunu arttırmaya yönelik düzenlenen etkinlikler	5
Okul Disiplini ve Düzen	Okulda uygulanan disiplin ve huzurlu bir ortam	4
Eğitimde İstikrar ve Eşitlik	İstikrarlı çalışmak ve kurumun belirlemiş olduğu kurallara uymak	3
Değerler ve İnançlar	Gelenekler, ortak değerler, toplumsal normlar	5

Tabloyu incelediğimizde, ortaokul öğrencilerinin eğitim başarısını etkileyen okul kültürü unsurlarının belirli temalar etrafında toplandığını görebiliriz: Paydaş İşbirliği: En yüksek frekansa sahip tema paydaş işbirliği ile ilgili unsurlardır. İdare, öğretmenler, veliler ve öğrenciler arasında sağlanan birliktelik, karar alma sürecine aktif katılım ve kuruma aidiyet hissi, okul kültürünün temel direklerinden biridir. Değerler ve İnançlar: Okul kültürünün şekillenmesinde gelenekler, ortak değerler ve toplumsal normlar önemli rol oynamaktadır. Okulun değerler eğitimine verdiği önem, öğrenci ve ailelerinin inançları ile uyumlu olarak şekillenen değerler ve davranışlar, öğrencilerin eğitim başarısını etkileyen unsurlardan biridir. Öğrenci Motivasyonu ve Destekleyici Ortam: Öğrenci başarısını artıran önemli bir unsurdur. Başarılarının kutlanması ve olumlu davranışlarının desteklenmesi, öğrencilerin kendilerini değerli hissetmelerine ve başarıya yönelik motivasyonlarının artmasına yardımcı olmaktadır. Okul Disiplini ve Düzen: Okulda uygulanan disiplin ve düzen, öğrencilerin disiplinli bir eğitim ortamında olmalarını sağlayarak eğitim başarılarına olumlu katkı sağlamaktadır. Eğitimde İstikrar ve Eşitlik: Eğitim sürecinin istikrarlı bir şekilde devam etmesi ve eşitlik ilkesine uygun bir şekilde her öğrenciye fırsat eşitliği tanınması, eğitim başarısını artırmada etkili unsurlardır. Bu tablo, okul yöneticileri, öğretmenler ve diğer paydaşlar için okul kültürünün olumlu yönde nasıl şekillendirilebileceği konusunda önemli bir rehberlik sağlamaktadır. Paydaş işbirliği, pozitif ve destekleyici bir ortam, değerlere önem verme ve eşitlik gibi unsurların okul kültürünün geliştirilmesinde vazgeçilmez olduğu anlaşılmaktadır. Bu konuda katılımcı görüşlerini yansıtan doğrudan ifadelerle aşağıda yer verilmiştir:

(K1)"İdare, öğretmen, veli, öğrenci birlikteliğini sağlayıcı çalışmalar, Öğretmenlerin karar alma sürecine aktif katılımının teşviki ve sağlanması, Öğretmenlerin ve öğrencilerin kendilerini kuruma ait hissetmelerini ve sahiplenmelerini sağlamak, Başarının bir süreç olduğunu ve sürecin hep birlikte yürütülürken paydaşların birbirlerine destek olması"

(K2)"Öğrencilerin başarılarını kutlamak, olumlu davranışlarını desteklemek, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin öğrencilere olan güveni ve inancını yansıtmaları", Öğrenci motivasyonunu, kendini ifade etme gücünü arttırmaya yönelik okul içinde düzenlenen etkinlikler de başarıyı destekler niteliktedir." "Bunların yanında okulun fiziksel ve psikolojik olarak güvenli bir ortam sunması da oldukça önemli"

(K3)"Öğrencilerin maddi durumları, okulun değerler eğitimine önem vermesi, okul çevresi, olumlu iletişim, öğretim yöntem ve tekniklerinin etkisi, okul kurallarına uymak, okulda yapılan projeler ve etkinliklerdir."

(K4)"Öğrenci-öğretmen arası kuvvetli iletişim; tüm okul personelinin arasındaki uyum ve sinerji; bilgi okur yazarlığı, liderlik gibi 21.yy. becerilerini destekleyen ve geliştiren yenilikçi, yaratıcı ve işbirlikçi öğrenme ortamı; öğretmenler arası verimli işbirliği; güvenli-şeffaf-yaratıcı bir sınıf ortamı; ortak hedef ve bu ortak hedefe kitlenmiş iyi bir vizyona sahip okul idaresi ve okul personeli; veli ile iletişim ve işbirliği"

(K5)"Kapsayıcılık, Pozitif iletişim, Kurum içi belirlenmiş vizyon gereği yapılacak çalışmalar, etik değerlere verilen önem ve uygulanması için destek. Eşitlik ilkesi gereği kurumda bulunan her birey için; öğrenci öğretmen veli ve diğer çalışanlar dahil önemli oldukları hissettirmek. Kurumun belirlemiş olduğu kuralların dışına çıkmamaya çalışmak, taviz vermemek. İstikrarlı olmak."

(K6)"Öğrencilerin öğretmenleri ile birlikte sınıf ortamında mutlu hissetmesi, akranları ve öğretmenleri ile olumlu bir iletişim içinde olması."

(K7)"Aile, okulda idareci ve öğretmenlerin tutumu, okulun imkanları, teknoloji (sosyal medya vs)"

(K8)"Öğrenci, öğretmen ve okul idaresinin ortak hedefler belirlemesi ve bu hedefler için çalışmasıdır. Tüm paydaşların kurum aidiyeti sağlanarak istenen başarı elde edilir."

Öğrenci katılımını teşvik etmek için ortaokul düzeyinde nasıl bir okul kültürü oluşturabiliriz?

Bu tabloda, ortaokul düzeyinde öğrenci katılımını teşvik etmek için okul kültürü unsurları incelenmiştir. Öğrencilerin katılımını artırmak için oluşturulabilecek yöntemler ve bu unsurların frekansları tabloda yer almaktadır.

Tablo 3: Ortaokul Düzeyinde Öğrenci Katılımını Teşvik Etmek İçin Okul Kültürü Unsuru

Tema	Kodlar (Unsurlar)	Frekans
Öğrenci Katılımı	Öğrencilerin kendilerini ifade etmesini, sorgulayan ve neden sonuç ilişkisi kurmayı teşvik edici ortam oluşmasını sağlayarak	9
Sosyal Etkinlikler	Sosyal etkinlikler/sosyal sorumluluk projeleri	5
Sanatsal Faaliyetler	Sergi, fuar, sportif faaliyetler, güzel sanatlar, tiyatro, sinema, müzik faaliyetleri	4
Öğrencilere Sorumluluk Verme	Öğrencilere karar alma süreçlerine katılımı sağlama, proje ve etkinliklerde aktif rol alma	3
Aile ve Öğrenci İlişkisi	Ailelerin okul etkinliklerine katılımının teşvik edilmesi, olumlu iletişim ve geri dönütler	3

Tablo 3'te ortaokul düzeyinde öğrenci katılımını teşvik etmek için oluşturulabilecek okul kültürü unsurları gösterilmektedir. En yüksek frekansa sahip olan "Öğrenci Katılımı" teması, öğrencilere kendilerini ifade etme fırsatı tanıyarak ve onları sorgulayan bir ortam yaratılarak gerçekleştirilebilir. Bu, öğrencilerin aktif bir şekilde öğrenmeye katılmalarını ve düşünme becerilerini geliştirmelerini sağlayabilir.

Diğer önemli tema "Sosyal Etkinlikler"dir. Okulda düzenlenen sosyal etkinlikler ve sosyal sorumluluk projeleri, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir ve okul içindeki dayanışmayı artırabilir. "Sanatsal Faaliyetler" teması, öğrencilere sanatsal etkinliklerde yer alma ve kendilerini sanat yoluyla ifade etme şansı vererek yaratıcılıklarını destekleyebilir ve özgüvenlerini artırabilir. Öğrencilere sorumluluk verme teması, öğrencilerin karar alma süreçlerine katılımını teşvik ederek onları eğitim sürecine daha fazla dahil etmeyi hedefler. Öğrencilerin proje ve etkinliklerde aktif rol alması, öğrenme süreçlerine daha fazla sahiplenmelerine yardımcı olabilir. Son olarak, "Aile ve Öğrenci İlişkisi" teması, velilerin okul etkinliklerine katılımını teşvik ederek, olumlu iletişim ve geri dönütlerle öğrenci motivasyonunu artırabilir ve aile-okul işbirliğini güçlendirebilir. Bu unsurların birlikte düşünülerek uygulandığı bir okul kültürü, öğrenci katılımını teşvik ederek, öğrencilerin eğitim sürecine daha aktif ve motive bir şekilde katılmalarını sağlayabilir. Bu sayede öğrenciler, öğrenmeye olan ilgilerini artırarak daha başarılı ve mutlu bireyler olarak gelişebilirler. Bu konuda katılımcı görüşlerini yansıtan doğrudan ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

K1: "Öğrencilerin kendilerini ifade etmesini, sorgulayan ve neden sonuç ilişkisi kurmayı teşvik edici ortam oluşmasını sağlayarak."

K2: "Sosyal etkinlikler/ sosyal sorumluluk projeleri."

K3: "Sergi, fuar, sportif faaliyetler, güzel sanatlar, tiyatro, sinema, müzik faaliyetlerinde yer almaları."

K4: "Öğrencilere kendilerini ifade etmek için gerekli alan açılmalıdır. Okul içerisinde düzenlenecek olan törenler veya işbirliği yoluyla düzenlenecek her türlü etkinlik (tiyatro, dinleti, münazara vb.) öğrencilere olanak sağlayacaktır."

K5: "Sene sonlarında düzenlenecek olan geleneksel yıl sonu gösterileri yapılabilir. Bunun dışında aylık ya da yıllık olarak örnek davranışlar sergileyen veya başarılı olan öğrencilere pekiştirme yoluyla ödüllendirme yapılabilir bu yöntemler iyi davranışların yayılmasına vesile olabilir."

K6: "Okul kuralları öğrenci temsilciliği aracılığıyla öğrencilerin de görüşleri alınarak oluşturulabilir, sosyal faaliyetler ders odaklı olarakta planlanabilir, geleneksel hale gelen yarışmalar, şenlikler veya sergiler gibi."

K7: "Öğrencileri ortak değerler üzerinde buluşturan, ilgi ve dikkatini çekecek etkinliklerden oluşan, öğrencilerin sürece dahil olduğu bir okul kültürü oluşturabiliriz."

K8: "Okul kültürünün oluşumunda değerler inançlar gelenekler önemli olduğu için dini bayramlar resmî bayramlar, özel günler öğrenci katılımıyla birlikte kutlanırsa faydalı olacağını düşünüyorum. Öğrenciler etkin bir şekilde rol almalı. Mesela aşure zamanında okulda aşure günün etkinlikleri, bayramlarda kutlamalar faydalı olacaktır diye düşünüyorum. Yaşlılar haftasında yapılacak bir huzurevi ziyareti, engelliler haftasında yapılabilecek ziyaretler, çevre gününde çöp fabrikası ziyareti gibi etkinlikler olabilir."

K9: "Öncelikle demokratik bir ortam olmalı, öğrencilerin karar alma süreçlerine katılımları sağlanmalı ve fikirlerini ifade etmek için fırsatlar sunulmalı. Öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik kulüpler olmalı. Kendi projelerini geliştirebilecekleri fırsatlar oluşturulmalı. Ayrıca üst sınıf öğrencilerinin alt sınıflardaki öğrencilere yardımcı olmasının onların akademik ve sosyal gelişimini destekleyeceği görüşündeyim. Son olarak da ailelerin okul etkinliklerine toplantılara katılımını teşvik etmenin öğrenci katılımına olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum."

K10: "Öğrenciler arasına ödüllü yarışmalar düzenleyerek, proje ve sosyal yardımlaşma etkinlikleri düzenleyerek, iletişimde hoşgörülü, saygılı ve olumlu konuşarak iyi bir okul kültürü oluşturabiliriz."

K11: "Her birey, her öğrenci tıpkı bir bebek gibi anlaşılmaya muhtaçtır. Kendini ifade edebildiği ve bunu farkettiği takdirde kendini güvende hissedip gerçek potansiyelini ortaya çıkarmak için çaba sarfedecektir. Bu

bağlamda okul amiri müdürden temizlik görevlilerine kadar tüm okul ortak paydada buluşup yüksek bir sinerjiyle öğrencinin kendini gerçekleştirme için üzerine düşeni yapması gerekir.

K12: "atmosferi, tüm okulun ortak paydada hareket ettiği bir ortam, sadece eğitsel değil sınıf dışı etkinliklerin yürütüldüğü, teknolojik faaliyetlerin yer aldığı, bilgi teknolojileri ve işbirlikçilik gibi 21. yy. becerilerini geliştirmeye yönelik motive edici-destekleyici-rehberlik eden öğretmenler ile başarabildiğini gören öğrenci kendini göstermek için gayret gösterecektir."

K13: "Demokratik bir yaklaşım sağlanmalı, ilgi ve ihtiyaçlarına göre bir metod izlenmeli."

K14: "Öğrencileri teşvik edici en önemli unsur okul içinde veya okul dışında yapılan sosyal etkinliklerdir. Yapılan bu sosyal etkinlikler ile öğrenciyi okulda daha verimli zaman geçirmesini sağlayarak aynı zamanda okulda birlik ve beraberliği önemini daha kavramış olurlar. Önemli gün ve haftalarda öğrencilere görev vererek okulda sadece ders değil aynı zamanda eğlenceli vakit geçirmelerini sağlayarak onlara evlerindeki aileleriyle geçirmiş oldukları o keyifli zamanları yaşatabiliriz."

K15: "Sadece akademik başarı değil diğer sosyal alanlarda da öğrenci ödüllendirmesi, okul teknolojik aletlerinin kullanımında öğrencinin etkin rol alması, alınan kararlarda öğrencinin etkin olması."

K16: "Öğrenci katılımını artırabilmek için yapılan etkinliklerden, ödevlerden ve derse katılmadan sonra sembol şeklinde derecelendirmelere ya da her seferinde verilen puanlamalardan yararlanmak gerekiyor. En önemlisi de en çok katılım sağlayan öğrencilerin sınıf gruplarında duyurulması, veli toplantılarında dile getirilip öğrencilerin küçük hediyelerle ödüllendirilmesi gerektiğini düşünüyorum."

Sınıf içinde işbirliğine dayalı bir okul kültürünü desteklemek için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz ve etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

Tablo 4, ortaokul düzeyinde işbirlikçi bir okul kültürünü desteklemek için kullanılan yöntemleri ve bu yöntemlerin frekanslarını göstermektedir. Çalışmamızda, öğrenciler arasında işbirliğine dayalı bir atmosfer oluşturmayı hedefleyen bu yöntemlerin etkisini değerlendireceğiz. Tabloda, grup çalışmaları ve takım halinde ödevler verme yöntemi en sık kullanılan ve dolayısıyla işbirlikçi kültürü desteklemede daha etkili olduğu görülmektedir. Akran öğretimi ve öğrenciler arası iletişimi teşvik etme gibi diğer yöntemler de işbirlikçi bir okul kültürünün oluşumuna katkı sağlamaktadır.

Tablo 4: Ortaokul Düzeyinde İşbirlikçi Okul Kültürü Oluşturma Yöntemleri

Tema	Kodlar (Unsurlar)	Frekans
İşbirlikçi Okul Kültürü	Grup çalışmaları ve takım halinde ödevler verme	5
	Akran öğretimi ve öğrenciler arası iletişimi teşvik etme	4
	Sorunları birlikte çözme ve öğrencilerin görüşlerine değer verme	3
	Oyunlar ve etkinliklerle öğrenmeyi eğlenceli hale getirme	2
	Hedefleri birlikte belirleme ve motivasyonu artırma	2

Ortaokul düzeyinde işbirlikçi bir okul kültürü oluşturmak için öğretmenin grup çalışmaları ve takım halinde ödevler verme yöntemini en sık kullandığı görülmektedir. Bu sayede öğrencilerin birbirleriyle etkileşime geçmeleri ve işbirliği yapmaları teşvik edilmektedir. Ayrıca akran öğretimi ve öğrenciler arası iletişimi teşvik etmek de işbirlikçi bir ortamın oluşmasına katkı sağlamaktadır. Öğrencilerin görüşlerine değer verme ve onları çözüm süreçlerine dahil etme ise öğrencilerin okul kültürüne katılımını artıran önemli unsurlardır. Öğrencilerin katılımını artırmak için etkinlikleri eğlenceli hale getirme ve onların hedefleriyle birlikte çalışarak motivasyonlarını artırma da etkili yöntemler arasında yer almaktadır.

Tablo 4, ortaokul düzeyinde işbirlikçi bir okul kültürünü desteklemek için kullanılan yöntemleri ve bu yöntemlerin frekanslarını göstermektedir. Grup çalışmaları ve takım halinde ödevler verme: Bu yöntem, öğrencileri gruplar halinde çalışmaya teşvik ederek birbirleriyle işbirliği yapmalarını sağlar. Bu sayede öğrenciler, farklı becerilere sahip olup birbirlerini destekleyerek ders içinde daha etkin bir şekilde çalışabilirler. Frekansı 5 olarak yüksek görünüyor, bu da öğretmenlerin grup çalışmalarının ve takım halindeki ödevlerin işbirlikçi kültürünü desteklemede oldukça etkili olduğunu düşündüğünü gösteriyor. Akran öğretimi ve öğrenciler arası iletişimi teşvik etme: Bu yöntemde öğrenciler, birbirlerine ders materyallerini öğretir ve bilgi paylaşımında bulunur. Bu, öğrencilerin birbirleriyle etkileşimini artırır ve işbirlikçi bir atmosfer yaratır. Frekansı 4 olarak orta seviyede, bu da öğretmenlerin akran öğretimi ve öğrenciler arası iletişimi teşvik etmenin işbirlikçi kültürüne olumlu katkı sağladığını düşündüğünü gösteriyor. Sorunları birlikte çözme ve öğrencilerin görüşlerine değer verme: Bu yöntem, öğrencilere katılımçılık ve özgüven duygusu kazandırarak işbirlikçi bir kültürün temellerini oluşturur. Öğrencilere sorunları birlikte çözme ve karar alma süreçlerine katılma fırsatı vererek onların görüşlerini önemseydiğini gösterir. Frekansı 3 olarak orta düzeyde, bu yöntemin de işbirliğine dayalı bir okul kültürü oluşturmada etkili olduğunu düşündüğüne işaret eder. Oyunlar ve etkinliklerle öğrenmeyi eğlenceli hale getirme: Bu yöntemde, öğretmenler öğrenmeyi eğlenceli hale getiren oyunlar ve etkinlikler düzenler. Bu, öğrencilerin daha fazla katılım göstermelerini ve birlikte çalışmayı istemelerini sağlar.

Frekansı 2 olarak düşük görünüyor, ancak yine de öğrencilerin işbirlikçi bir kültüre katkı sağlayabileceğini gösteriyor. Hedefleri birlikte belirleme ve motivasyonu artırma: Bu yöntemde öğrenciler, hedefleri birlikte belirleme ve bu hedeflere ulaşma konusunda motive edilir. Bu, öğrencilerin birbirlerini desteklemesini ve birlikte başarıya ulaşmalarını teşvik eder. Frekansı 2 olarak düşük, ancak öğrencilerin katılımını artırmak ve işbirlikçi bir kültür geliştirmek için etkili bir yöntem olduğu düşünülüyor. Sonuç olarak, Tablo 4'teki yöntemlerin ortaokul düzeyinde işbirlikçi bir okul kültürünü desteklemede etkili olduğu ve öğrencilerin birbirleriyle işbirliği içinde olmalarını sağladığı görülmektedir. Frekanslardan da anlaşılacağı üzere, grup çalışmaları ve takım halinde ödevler verme yöntemi öğretmenler tarafından daha yaygın bir şekilde kullanılmaktadır ve en yüksek etkiye sahip görünmektedir. Bu konuda katılımcı görüşlerini yansıtan doğrudan ifadelerle aşağıda yer verilmiştir:

K1: "Okuldaki herhangi bir sorunu sınıf içinde getirerek siz olsaydınız bu duruma nasıl yaklaşırdınız şeklinde sorular sorarak okuldaki yaşanan olaylara veya durumlara katkıda bulunmalarını isteyerek, çözüm önerileri geliştirmelerini isterim. Böylece okuldaki durumlara karşı tepkisiz kalmayarak daha etkili bir okul kültürü oluşturulduğunu düşünüyorum. Amacım öğrencinin kendini aileden biri gibi hissetmesini sağlamak isterim."

K2: "Akran öğretimi hem anlatan hem de dinleyen için çok etkili bir yöntem olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerin ilgililerine göre görev dağılımı yapmak. Sınıf kurallarını öğrencilerin ihtiyaçlarına göre öğrencilerle birlikte belirlemek. Alınan kararlarda öğrencilerin söz sahibi olması."

K4: "Öğrencilerin Türkçe dersinde sevecekleri basit ama eğlenceli oyun tarzında ders materyalleri hazırlıyorum. Yeni öğrendikleri dilbilgisi konularından sonra bu materyalleri gruplar şeklinde ya da bireysel olarak oynayıp kendi aralarında yarışmalarını sağlıyorum. Grup şeklinde yapılan yarışmalar öğrencilerin kendi aralarında işbirliği yapmasına ve eğlenerek öğrenmelerine olanak sağlıyor."

K6: "Öncelikle öğrencilere kendilerini rahat ifade edebilecekleri bir ortam oluştururum."

K7: "Böyle bir ortam için öğrencilerin öğretmenine güvenmesi gerekir. Herhangi bir olumsuzluk durumunda öğrencileri rahatsız etmeden o olumsuzluğu giderme yollarını arar, bulmaya çalışırım"

K8: "Öğrenci öğretmen iletişimi kadar, öğrenci-öğrenci iletişimi de çok önemlidir. Öğrenciler arası iletişimi gözlemlerim, sorunlu bir iletişim şeklini fark ettiğimde iki tarafı da rencide etmemeye çalışarak müdahale etmeye çalışırım."

K10: "Daha çok öğrencilerin katılım sağlayacağı grup çalışmaları, öğrencilerin birbirleri ile iletişim kurma ve ortak bir süreç ilerletmesine yönelik görev dağılımları ve sorumluluk duygusu oluşturmak. Bu özelliklerin öğrenciler de birbirleri ile ortak bir hedef doğrultusunda birliktelik başarı ve yardımlaşma kültürü oluşturduğunu düşünüyorum."

K11: "Grup çalışmaları (heterojen olmak kaydıyla) sosyal öğrenmeyi desteklediğini düşünüyorum. Senaryo tabanlı öğrenme de çok kullandığım yöntemler arasında planlama ve çalışma yapıldığı için iş birliği bolca kullanılmaktadır"

K13: "Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak hem akademik hem eğitsel planlamalar yapılmalıdır. Hedefler birlikte belirlenince öğrenci motivasyonu yüksek oluyor ve hedefe ulaşmak için harcanan çaba paydaşlar arasında bölünüyor. İşbirlikçi öğrenme yöntemleri ile desteklendiğinde hem öğretmenin hem de öğrencinin işi kolaylaşıyor."

SONUÇ

Ortaokul düzeyinde işbirlikçi bir okul kültürünü oluşturma yöntemleri incelenmiştir. Bu yöntemler arasında en sık kullanılan unsurlar, grup çalışmaları ve takım halinde ödevler verme ile akran öğretimi ve öğrenciler arası iletişimi teşvik etme şeklinde belirlenmiştir. Diğer yöntemler arasında sorunları birlikte çözme, oyunlar ve etkinliklerle öğrenmeyi eğlenceli hale getirme ve hedefleri birlikte belirleme ve motivasyonu artırma yer almaktadır. Bu yöntemlerin ortaokul öğrencileri arasında işbirlikçi bir okul kültürünün oluşumuna katkı sağladığı düşünülmektedir. Temalar, paydaş işbirliği, değerler ve inançlar, öğrenci motivasyonu ve destekleyici ortam, okul disiplini ve düzen, ile eğitimde istikrar ve eşitlik olarak sıralanabilir. Bu unsurlar, ortaokul düzeyinde eğitim başarısını etkileyen temel faktörlerdir. Okulun yönetiminden öğretmenlere, öğrencilere ve velilere kadar tüm paydaşların bu unsurlara odaklanarak işbirlikçi bir okul kültürü oluşturmada rol oynayabileceği belirtilmiştir. Bu tablo, okul topluluğunun daha etkili ve verimli bir öğrenme ortamı yaratmak için bu unsurları dikkate almasını sağlamaktadır. Özetle, işbirlikçi bir okul kültürü, öğrencilerin eğitim başarısını olumlu yönde etkileyen önemli bir faktördür ve bu kültürün oluşturulmasında kullanılacak etkili yöntemlere dikkat çekmektedir.

Öğrenci katılımını teşvik etmek, öğrencilerin eğitim sürecine daha aktif ve istekli bir şekilde dahil olmalarını sağlamak için önemli bir hedefdir. Bu bağlamda, ortaokul düzeyinde bir okul kültürü oluşturarak öğrenci katılımını artırmak mümkündür. Tablodaki unsurlar, öğrenci katılımını teşvik etmek için dikkate alınması gereken önemli faktörleri içermektedir. Öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine, sorgulayıcı ve eleştirel düşünmeye teşvik edecek

bir ortam oluşturmak, öğrencilerin düşüncelerini rahatça ifade etmelerine ve özgüvenlerini artırmalarına yardımcı olacaktır. Bu, sınıf içi etkileşimlerde öğretmenlerin öğrencilere daha fazla söz hakkı tanınması, tartışmaların teşvik edilmesi ve farklı görüşlerin saygıyla karşılanması ile sağlanabilir. Sosyal etkinlikler ve sosyal sorumluluk projeleri düzenlemek, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerine ve toplumsal sorunlarla ilgilenmeye teşvik eder. Bu tür etkinliklerde öğrencilere liderlik rolleri vererek sorumluluk almalarını sağlamak da önemlidir. Sanatsal faaliyetlere yer vermek, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmelerine, sanatsal yönlerini keşfetmelerine ve yeteneklerini sergilemelerine olanak tanır. Sergi, fuar, tiyatro gibi etkinlikler öğrencilerin özgüvenlerini artırabilir. Öğrencilere sorumluluk vermek, karar alma süreçlerine onları dahil etmek ve proje çalışmalarında aktif rol almalarını sağlamak öğrencilerin bağımsızlık duygusunu güçlendirecektir. Ailelerin okul etkinliklerine katılımının teşvik edilmesi, öğrencilerin eğitimine daha fazla destek sağlar. Olumlu iletişim ve geri dönütler, öğrencilerin kendilerini değerli hissetmelerine yardımcı olur ve motivasyonlarını artırır. Özetle, ortaokul düzeyinde öğrenci katılımını teşvik etmek için, öğrencilerin düşüncelerini ifade etmelerini teşvik eden bir ortam yaratılmalı, sosyal etkinlikler ve sanatsal faaliyetler düzenlenmeli, öğrencilere sorumluluk verilmeli ve ailelerle olumlu ilişkiler kurulmalıdır. Bu şekilde öğrencilerin eğitim sürecine aktif olarak katılımı sağlanarak, onların öğrenme ve gelişme süreçleri desteklenmiş olacaktır.

Ortaokul düzeyinde işbirlikçi bir okul kültürü oluşturmak için öğretmenlerin en sık kullandığı yöntemler, grup çalışmaları ve takım halinde ödevler verme ile akran öğretimi ve öğrenciler arası iletişimi teşvik etmedir. Bu yöntemler öğrencilerin birbirleriyle etkileşimini artırır, işbirliği yapmalarını teşvik eder ve pozitif bir öğrenme ortamı oluşturur. Ayrıca, öğrencilere sorunları birlikte çözme ve karar alma süreçlerine katılma fırsatı vermek, onların görüşlerini önemseydiğini göstermek de işbirlikçi bir kültürün oluşumuna katkı sağlar. Eğitimde oyunlar ve etkinlikler düzenlemek, hedefleri birlikte belirlemek ve öğrencileri motivasyonla desteklemek de etkili yöntemler arasındadır. Bu tablo, öğretmenlere işbirlikçi bir okul kültürü oluşturmak için kullanabilecekleri farklı yöntemleri sunmaktadır.

Çalışma sonuçlarına göre:

Öncelikle, işbirlikçi bir okul kültürünün oluşturulmasında en sık kullanılan yöntemlerin grup çalışmaları, takım halinde ödevler verme, akran öğretimi ve öğrenciler arası iletişimi teşvik etme olduğu belirtilmiştir. Bu yöntemler, öğrencilerin birbirleriyle etkileşimini artırarak işbirliği ve dayanışmayı teşvik eder. Ayrıca, öğrencilerin problemleri birlikte çözme ve karar alma süreçlerine katılma fırsatı verilerek öğrencilerin görüşlerine değer verildiği ve onlara önemli bir rol verildiği hissettirilir. Ayrıca, oyunlar ve etkinliklerle öğrenmeyi eğlenceli hale getirme ve hedefleri birlikte belirleme ile motivasyonun artırılması, öğrencilerin öğrenme sürecine daha istekli ve aktif katılımını sağlar. Bu yöntemler, öğrencilerin dikkatini çeker, ilgi ve merak duygusunu artırır ve öğrenmeyi daha keyifli hale getirir. Öğrenci katılımını teşvik etmek için de dikkate alınması gereken önemli faktörler vurgulanmıştır. Öğrencilere söz hakkı tanınması, düşüncelerini ifade etmeleri için güvenli bir ortam sağlanması ve özgüvenlerini artıracak etkinliklere katılımlarının teşvik edilmesi, öğrencilerin daha aktif ve istekli bir şekilde eğitim sürecine dahil olmalarını sağlar. Sosyal etkinlikler ve sanatsal faaliyetler düzenlemek, liderlik rolleri vermek ve sorumluluk almalarını sağlamak, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur ve onları topluma ve okul topluluğuna aktif katılımcılar haline getirir. Son olarak, ailelerin okul etkinliklerine katılımının teşvik edilmesi ve olumlu iletişim ve geri dönütlerin verilmesi, öğrencilerin değerli hissetmelerini ve motive olmalarını sağlar. Bu çalışma, işbirlikçi bir okul kültürünün oluşturulması ve öğrenci katılımının artırılmasına yönelik önemli bilgiler sunmaktadır. Okulun yönetimi, öğretmenler, öğrenciler ve veliler gibi tüm paydaşların bu yöntemlere odaklanarak daha etkili ve verimli bir öğrenme ortamı oluşturmada rol oynayabileceği vurgulanmıştır. Bu şekilde, öğrencilerin eğitim başarıları ve öğrenme süreci desteklenmiş olacaktır. İşbirlikçi bir okul kültürünün oluşturulmasına yönelik olarak aşağıda öneriler bulunmaktadır:

1. Öğrenci Katılımını Teşvik Edici Aktiviteler: Öğrencilerin aktif olarak derslere katılımını sağlamak için çeşitli etkinlikler ve interaktif ders yöntemleri kullanılmalıdır. Sınıf içinde tartışmalar, grup çalışmaları, proje tabanlı öğrenme gibi yöntemler öğrencilerin daha fazla katılım göstermelerini sağlayacaktır.
2. Akran Eğitimi ve İletişimi Teşvik Etme: Öğrencilerin birbirleriyle etkileşime geçmelerini ve işbirliği yapmalarını sağlamak için akran eğitimi ve öğrenciler arası iletişim teşvik edilmelidir. Bu sayede öğrenciler, birbirlerine destek olacakları bir ortam oluştururlar.
3. Değerlere ve İnançlara Vurgu Yapma: Okulun değerler eğitimine önem verilerek, öğrencilere iyi davranışlar, saygı, adalet gibi değerlerin önemi anlatılmalıdır. Bu değerlerin okul kültürünü şekillendireceği ve olumlu davranışları teşvik edeceği vurgulanmalıdır.
4. Öğrenci Motivasyonunu Artırma: Öğrencilerin başarılarının kutlandığı, olumlu davranışlarının ödüllendirildiği bir ortam oluşturulmalıdır. Başarılarını takdir etmek, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini artırarak daha motive olmalarına yardımcı olacaktır.
5. Eşitlik ve İstikrar: Okulda eşit fırsatlar sağlanmalı ve öğrencilere istikrarlı bir eğitim ortamı sunulmalıdır. Her öğrencinin yetenekleri ve ihtiyaçlarına uygun olarak desteklenmesi, öğrencilerin başarılarını artıracaktır.

6. Aile Katılımını Teşvik Etme: Ailelerin okuldaki etkinliklere katılımı teşvik edilmeli ve okul-aile işbirliği ön plana çıkarılmalıdır. Ailelerin çocuklarının eğitime aktif olarak katılmaları, öğrencilerin başarısını artırmada olumlu etki yapacaktır.
7. Öğrenci Liderliğine Olanak Tanıma: Öğrencilere okulda liderlik rolleri vermek ve karar alma süreçlerine dahil etmek, onların özgüvenlerini geliştirir ve kendilerini değerli hissetmelerine yardımcı olur.
8. Olumlu Geri Bildirim ve İletişim: Öğrencilere ve diğer paydaşlara düzenli olarak olumlu geri bildirimler vermek ve açık iletişim kanalları sağlamak, işbirlikçi bir okul kültürünün oluşturulmasına katkı sağlar.
9. Paydaş İşbirliği ve Katılımcılık: İdare, öğretmenler, öğrenciler ve veliler arasında işbirliği ve katılımcılığı teşvik etmek, okulun tüm paydaşlarının birlikte hareket ettiği bir kültürün oluşumunu sağlar.
10. Sürekli Gelişime Odaklanma: Okulun sürekli olarak kendini geliştirmeye odaklanması ve yenilikçi yaklaşımlara açık olması, işbirlikçi bir okul kültürünün sürdürülebilir şekilde geliştirilmesini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Aksu A, Şahin-Fırat N, Şahin İ (2003). İlköğretim okulu müdürlerinin kültürel liderlik davranışları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Teori ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 36, 490-507.
- Altıntaş, B. (2022). Okul kültürünün şekillendirilmesinde okul müdürünün rolleri, *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8(65), 2216-2230 (Issn: 2630-631X) .
- Arlı, D. (2011). *Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarının örgüt kültürü algıları ve örgütsel güven düzeyleri açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi.
- Arslan, H., Kuru, M. ve Satıcı, A. (2005). İlköğretim ve ortaöğretim okullarındaki örgüt kültürünün karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 44, 449-472.
- Bozoğlu, G. (2011). *Örgüt kültürü ve örgütsel bağlılık açısından eğitim sektöründe Yalova ilinde karşılaştırmalı bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yalova Üniversitesi.
- Çelik, V. (2002). *Okul kültürü ve yönetimi* (3. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çelik, V. (2009). *Okul kültürü ve yönetimi* (4. baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Çetin, M. Ö. (2004). *Örgüt kültürü ve örgütsel bağlılık*, Ankara: Nobel Yayın.
- Demir C. Öztürk U. C. (2011). Örgüt kültürünün örgütsel bağlılık üzerine etkisi ve bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 2.
- Demirkol, A. Y. ve Savaş, A. C. (2012). Okul müdürlerinin örgüt kültürü algılarının incelenmesi. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 259-272
- Durgun, S. (2006). Örgüt kültürü ve örgütsel iletişim, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 112–132
- Erdem, R. (2007). Örgüt kültürü tipleri ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Elazığ il merkezindeki hastaneler üzerinde bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(2), 63-79.
- Erdil, O., Kitapçı, H. ve Turan, E. (2010). Örgüt kültürünün kalite algısına ve işletme performansına etkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19(1), 259-273
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.
- Korkut, A. ve Hacıfazlıoğlu, Ö. (2011). Öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeyleri: Büyükçekmece örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 135-152
- Köse, S., Tetik, S., Ercan, C. (2001). Örgüt kültürünü oluşturan faktörler, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 7(1), 219-242
- Yahyagil, M. (2004). Denison örgüt kültürü ölçme aracının geçerlik ve güvenilirlik çalışması: ampirik bir uygulama. *İ.Ü. İşletme İktisadi Enstitüsü, Yönetim Dergisi*, 47, 53-76.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin.